

De Banken weer voor natuur

(foto: Marc Janssen)

MARJA ZANDBERG

Twee plassen achter de zeereep bij 's-Gravenzande maken deel uit van natuurmonument de Kapittelduinen. Desondanks zijn zij gebruikt om er, bij langdurige regenval, vervuild water in over te storten. Na overleg met onder andere Stichting Duinbehoud wordt dit oneigenlijk medegebruik beëindigd. Afgelopen jaar is er een natuurherstelplan voor het gebied opgesteld.

De Banken is een natuurgebied van negentig hectare, dat bestaat uit duinen, duinvalleien en graslanden. Het gebied is al eeuwen oud. Op de kaart van Cruquius uit 1712 is het gebied ingetekend als 'De Bank': een vlakke vallei in een duingebied. De ervoor liggende duinen waren toen al voor een deel in zee verdwenen. Bij De Bank ontstond daardoor een zwakke plek in de zeewering. Om het Westland te behoeden voor overstroming zijn er sinds de 17e eeuw in dit gebied diverse waterkerende werken aangelegd. In 1986 is de laatste verzwaaring uitgevoerd. Het gebied is in eigendom en beheer bij het Hoogheemraadschap van Delfland.

Natuurwaarden

In de Banken zijn bijzondere planten en dieren te vinden. Het is een belangrijk rust- en foera-

geergebied voor trekvogels. Kramsvogels en koperwieken passeren de duinen. Smienten en slobieenden zitten in het water. Er broeden meerdere paren van de blauwborst. De natte valleien en duinplasjes zijn rijk aan bijzondere water- en moerasvogels. Een waardevolle waterplant is de zilte waterranonkel.

De duinenrij is de afgelopen decennia breder geworden. In de tweede duinenrij zijn inmiddels droge duingraslanden en duinstruwelen ontstaan. Dit is het leefgebied van de zandhagedis. In de zeereep groeien diverse bijzondere planten, zoals de blauwe zeedistel en zeewolfsmelk. De Banken is nog altijd botanisch waardevol, er komen in totaal zestien Rode Lijstsoorten voor. In vergelijking met andere duingebieden is dit echter niet veel.

Achteruitgang

De kwaliteit van de natuur in de Banken is achteruitgegaan. De natte graslanden blijken nu veel armer dan vroeger. Van de ooit zeer waardevolle natte duinvalleibegroeiingen is bijna niets meer over. Er is nog slechts één exemplaar van de vleeskleurige orchis gevonden en ook een bijzondere soort als het teer guichelheil is sterk achteruit gegaan. Alle andere waardevolle plantensoorten, zoals moeraswespenorchis, platte bies, geelhartje en sierlijk vetmuur zijn verdwenen. Oorzaken van de achteruitgang zijn achterstallig beheer, inlaat van vervuild water en het storten van afval.

Natuurherstel

De beheerder, het Hoogheemraadschap van Delfland, ontwikkelde samen met Duinbehoud, Het Zuid-Hollands Landschap en de gemeente Westland een plan voor natuurherstel. Verschillende maatregelen staan op stapel: het plaggen (verwijderen van de bovenste 10 cm grond) van de valleibodem, het aanpassen van de begrazing, het regelen van het waterpeil en het verwijderen van de loods met opslag. Voor

Onthulling van het informatiebord bij de Banken, waarop staat te lezen welke werkzaamheden worden uitgevoerd (foto: Thecladen Hoed).

De duinplas is van belang voor planten als zilte watteranonkel (tekening: Sytske Dijkse).

planten en dieren zou een winterpeil van 30 centimeter boven maaiveld en het geleidelijk droog vallen van het gebied in de periode maart-mei ideaal zijn. Of hiervoor allerlei kunstwerken met regelbare stuwen noodzakelijk zijn, is nog niet helemaal duidelijk. Het waterpeil mag in het voorjaar zeker niet te snel dalen. Voorlopig lijkt het voldoende de waterstanden goed te volgen en in geval van langdurig hoge waterstanden tijdelijk een pomp in te schakelen. Na twee jaar wordt gekeken of dit voldoende is.

Voorlichting

Zaterdag 1 juli werd naar aanleiding van het plan een excursie georganiseerd voor belangstellenden. Marc Janssen, directeur van Stichting Duinbehoud, hierover: "We wilden graag de bewoners uit de omgeving informeren over de komende werkzaamheden. Zo zal er in de vallei geplagd gaan worden. Tijdens de excursie door het gebied konden we gelijk aangeven waarvoor

we het allemaal doen. Zo liet de zandhagedis zich mooi bekijken. Bijzonder was ook de waarneming van de zwervende heidelibel: een libel die vooral wordt gezien bij stilstaand, open water met rietkragen." Voorafgaand aan de excursie werd door het Hoogheemraadschap van Delfland een informatiebord onthuld waarop staat te lezen welke werkzaamheden in de Banken worden uitgevoerd. "Om de herinrichtingswerkzaamheden goed te laten verlopen is de Vrienden van de Banken opgericht. De vrijwilligers, die de planten en dieren inventariseren in de Banken, en de beheerder zitten hierin. Zo kunnen we alles beter op elkaar afstemmen.", vertelt Marc Janssen.

Stapsteen

De Banken is vooral van belang als verbinding en stapsteen tussen de duinen van Voorne en Meijndel. Planten van natte duinvalleien hebben een beperkte verspreiding en daarvoor is de Banken een belangrijke stapsteen. Daarnaast is de natte duinvallei van belang voor kustvogels als tureluur en amfibieën als rugstreeppad. Ook voor soorten van droge duingraslanden is het gebied een belangrijke schakel. Niet alleen voor planten, maar ook voor vlinders en zandhagedis. Daarnaast is de laatste jaren de betekenis voor broedvogels van duinplassen en moerasjes toegenomen. De Banken is een pleisterplaats voor trekvogels als kramsvogels. In de wijde omgeving zijn dergelijke bijzondere vogelgebieden nauwelijks te vinden. Ten slotte zijn de duinplassen van betekenis voor planten als zilte watteranonkel en slijkgroen, en libellen. De Banken is en zal in de toekomst zeker een aantrekkelijk gebied zijn om een kijkje te nemen. Het vormt een groene oase tussen alle kassen.

MARJA ZANDBERG IS MEDEWERKER NATUURONTWIKKELING EN EDUCATIE BIJ STICHTING DUINBEHOUD.

De natte duinvallei is van belang voor kustvogels als tureluur (foto: Henk Harmsen).

